

Opracowała:

Alicja Guła

konsultant ds. wychowania przedszkolnego

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu

KUFEREK TAJEMNIC

Przykładowe sposoby realizacji zadań pozwalających kształtować wybrane umiejętności podstawy programowej wychowania przedszkolnego

(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17)

Opowiadanie KARTA

Podstawa programowa	Przykładowe umiejętności szczegółowe
1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych. Wymagania:	
1) obdarza uwagę dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują; grzecznie zwraca się do innych w domu, w przedszkolu, na ulicy;	<ul style="list-style-type: none">• zna i stara się stosować zasady kulturalnego zwracania się do innych• stosuje formy grzecznościowe (przeproszenie, podziękowanie, uprzejme zapytanie)• właściwie interpretuje przekaz niewerbalny• kontroluje i analizuje własny przekaz niewerbalny• odczytuje intencje wyrażone mimiką
2) przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych;	<ul style="list-style-type: none">• respektuje umowy dotyczące zachowania w przedszkolu• przestrzega norm gwarantujących dobre samopoczucie swoje i innych• podejmuje próby wspólnego rozwiązywania problemu• porządkuje przestrzeń wokół siebie• przestrzega prawa innych do spędzania wolnego czasu (np. oglądanie telewizji – Karta nr 3)
3) w miarę samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych i próbuje przewidywać skutki swoich zachowań;	<ul style="list-style-type: none">• dostrzega konsekwencje braku odpowiedzialności w postępowaniu swoim i innych (niszczenie cudzej własności)• podejmuje próby radzenia sobie w trudnych sytuacjach (np. kłótnia o atrakcyjną rzecz)• podaje propozycje pozytywnych rozwiązań problemu (słońce rozwiązań)
4) wie, że nie należy chwalić się bogactwem i nie należy dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach, a także, że nie należy wyszydzać i szykanować innych;	<ul style="list-style-type: none">• stara się traktować potrzeby własne na równi z potrzebami innych członków grupy• szanuje prawo innych do kolekcjonowania różnych rzeczy
Podstawa programowa	Przykładowe umiejętności szczegółowe
2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku Wymagania:	
5) utrzymuje porządek w swoim otoczeniu.	<ul style="list-style-type: none">• utrzymuje zbierane przedmioty w odpowiednim porządku• przygotowuje i porządkuje miejsce zabawy i pracy w przedszkolu• utrzymuje porządek w teczce z kartami pracy

<p>Podstawa programowa 3. Wspomaganie rozwoju mowy dzieci. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>1) zwraca się bezpośrednio do rozmówcy, stara się mówić poprawnie pod względem artykulatoryjnym, gramatycznym, fleksyjnym i składniowym;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • w rozmowie zwraca się bezpośrednio do rozmówcy • w logiczny sposób przedstawia (układa na <i>gałęzi logicznej</i>) przebieg wydarzeń • potrafi dostrzec błąd i poprawić • zadaje pytania w celu uporządkowania treści lub lepszego zrozumienia historii (opowiadania) • obdarza uwagę inne osoby wypowiadające się
<p>2) mówi płynnie, niezbyt głośno, dostosowując ton głosu do sytuacji;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą rekwizytów (mata <i>gałązka logiczna</i>) odtwarza treść opowiadania • wykazuje się aktywnością werbalną w różnych sytuacjach społecznych (np. pomoc bohaterom opowiadania w rozwiązaniu problemu) • stosuje zróżnicowaną intonację -naśladuje głosy bohaterów opowiadania
<p>3) uważnie słucha, pyta o niezrozumiałe fakty i formułuje dłuższe wypowiedzi o ważnych sprawach;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • słucha wypowiedzi innych bez przerywania im • utrzymuje kontakt słuchowy i wzrokowy z osobą mówiącą • stara się odróżnić żądania od potrzeb (<i>chmurka</i>) • potrafi określić dylemat jako wewnętrzny lub zewnętrzny • stara się precyzować cele i dążenia (ambitny cel - pozytywny cel) • dostrzega drobne cele (etapy) składające się na ambitny cel (np. wzbogacenie kolekcji) • zadaje pytania dotyczące wysłuchanego tekstu
<p>4) w zrozumiały sposób mówi o swoich potrzebach i decyzjach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szuka argumentów i uzasadnień przemawiających za podjęciem decyzji (tłumaczy różne zachowania, stawia hipotezy) • szuka sposobów pomocy bohaterom opowiadania, którzy tego potrzebują • komunikuje własne potrzeby i decyzje w sposób zrozumiały dla innych
<p>Podstawa programowa 4. Wspieranie dzieci w rozwijaniu czynności intelektualnych, które stosują w poznawaniu i rozumieniu siebie i swojego otoczenia. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>1) przewiduje, w miarę swoich możliwości, jakie będą skutki czynności manipulacyjnych na przedmiotach (wnioskowanie o wprowadzanych i obserwowanych zmianach);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • manipuluje rysunkami i układa w różnej kolejności (<i>drzewka ambitnego celu</i>) • używa przedmiotów, które pomogą zrozumieć skutki działania, próbuje stosować zamienniki wizualne (np. emotikony, strzałki, elementy wizualne narzędzi TOC) • formułuje proste wnioski • ustala jakie przeszkody utrudniają osiągnięcie ambitnego celu (wzbogacenie kolekcji)
<p>2) grupuje obiekty w sensowny sposób (klasyfikuje) i formułuje uogólnienia typu: to do tego pasuje, te obiekty są podobne, a te są inne;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • grupuje symbole przedstawiające „przeszkody”, „cele pośrednie” • ogląda i porównuje obiekty – dostrzega różnice i podobieństwa, wzrokowo ocenia wielkość • rozumie zależność opartą na logicznych powiązaniach, wyjaśnia wzajemne relacje, grupuje obiekty i uzasadnia dlaczego powinny być razem, dlaczego pasują do siebie
<p>3) stara się łączyć przyczynę ze skutkiem i próbuje przewidywać, co się może zdarzyć.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • układa historię obrazkową (zdjęcia do opowiadania) – podaje związki między obrazkami, ustala przebieg akcji • podaje skutki używając zwrotu <i>jeżeli..., to...</i> (np. jeżeli zniszczę cudzą rzecz, to...) • wie, które zmiany są odwracalne, a które nie, rozumienie konsekwencje nieodwracalności (np. nie można przywrócić stanu pierwotnego)

	<p>porwanej karty z piłkarzem)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje skutki zachowań z własnego doświadczenia, próbuje analizować przyczyny • przewiduje niektóre prawdopodobne zdarzenia (podaje prawdopodobne zakończenie historii/ zdarzenia)
--	--

<p>Podstawa programowa 6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>5) próbuje samodzielnie i bezpiecznie organizować sobie czas wolny w przedszkolu i w domu; ma rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić, a gdzie nie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje zabawy dowolne, potrafi wprowadzać nowe, bezpieczne elementy uatrakcyjnijające zabawę (np. tworzenie kolekcji, wymiana elementów kolekcji...) • dostrzega korzyść z przestrzegania reguł • chętnie uczestniczy w aktywnych formach spędzania czasu z kolegami
<p>Podstawa programowa 7. Wychowanie przez sztukę – dziecko widzem i aktorem Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>2) odgrywa role w zabawach parateatralnych, posługując się mową, mimiką, gestem i ruchem; umie posługiwać się rekwizytami (np. maską).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje zespołowe zabawy tematyczne • przekazuje nastroj w sposób niewerbalny (złość, poczucie straty, radość...), odgrywa scenę kłótni (<i>chmurka</i>) • posługuje się rekwizytami; (małe chmurki, emotikony), uczestniczy w ich przygotowaniu • podejmuje zabawy tematyczne związane z wysłuchanym i/lub obejrzanym tekstem (adekwatnie do sytuacji posługuje się intonacją głosu i gestem) • odgrywa przypisane role

<p>Podstawa programowa 9. Wychowanie przez sztukę – różne formy plastyczne. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>2) umie wypowiadać się w różnych technikach plastycznych i przy użyciu elementarnych środków wyrazu (takich jak kształt i barwa) w postaci prostych kompozycji i form konstrukcyjnych;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje ilustracje na temat własnych przeżyć pod wpływem opowiadania • tworzy wspólnie z rodzicami kartę pracy wybraną techniką • tworzy ilustracje wtopione w sceny rodzajowe o określonej akcji (uzupełnia ilustracje do opowiadania – Karta nr 2) • planuje w pionie – perspektywa pionowa (<i>gałzka logiczna</i>) • tworzy kompozycje własne

<p>Podstawa programowa 14. Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>1) potrafi określić kierunki oraz miejsca na kartce papieru, rozumie polecenia typu: narysuj kółko w lewym górnym rogu kartki, narysuj szlaczek, zaczynając od lewej strony kartki;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje punkty na kartce leżącej na stole: tu jest góra, dół, lewy brzeg, prawy brzeg, górne rogi – lewy i prawy, dolne rogi – lewy i prawy • rozumie polecenia typu: rysuj od tego miejsca, narysuj na dole, narysuj pomiędzy..., narysuj w lewym górnym rogu • układa elementy na kartce wg instrukcji (buduje <i>chmurkę</i>,) • tworzy własne kompozycje (książeczki)
<p>2) potrafi uważnie patrzeć (organizuje pole spostrzeżeniowe), aby rozpoznać i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zauważa zmiany w układzie obrazków lub przedmiotów (<i>gałzka</i>)

zapamiętać to, co jest przedstawione na obrazkach;	<p><i>logiczna z 5 elementów)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi odnaleźć właściwy obrazek, zaczynając od różnych fragmentów opowiadania (karty KIEDY..., TO...) • tworzy wspólnie z kolegą grę MEMORY (Karta nr 1) • określa różnice i podobieństwa między obrazkami • skupia uwagę przez na dłuższym działaniu • wskazuje właściwy element, który nie należy do zbioru i uzasadnia wybór • wskazuje brakujący element (zdjęcie, rysunek) i uzasadnia wybór
3) dysponuje sprawnością rąk oraz koordynacją wzrokowo-ruchową potrzebną do rysowania, wycinania i nauki pisania;	<ul style="list-style-type: none"> • wrysowuje kształty w szablon <i>chmurki</i> (tworzy własne karty pracy) • właściwie trzyma kredkę, ołówek, nożyczki (Karta nr 1), ... • samodzielnie wykonuje niektóre pomoce do zajęć (karty pracy, książeczki)
4) interesuje się czytaniem i pisaniem; jest gotowe do nauki czytania i pisania;	<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy samodzielnie wykonanej karty pracy (KIEDY..., TO...) potrafi opowiedzieć historię od różnych jej fragmentów • potrafi wymyślić dalszą część historii • oznacza przedmioty przy pomocy symboli • „zapisuje” informację przy pomocy prostych rysunków, piktogramów i emotikonów (Karta nr 3, nr 4, nr 5, nr 6) • „odczytuje” informacje samodzielnie zakodowane na własnej karcie pracy
5) słucha np. opowiadań, baśni i rozmawia o nich; interesuje się książkami;	<ul style="list-style-type: none"> • słucha uważnie i wskazuje właściwe zdjęcie lub rysunek odpowiadający treści opowiadania • wyodrębnia bohaterów opowiadania • wyodrębnia elementy opowiadania (np. istotne epizody) • wyszukuje ilustracji na określony temat
6) układa krótkie zdania, dzieli zdania na wyrazy, dzieli wyrazy na sylaby; wyodrębnia głoski w słowach o prostej budowie fonetycznej;	<ul style="list-style-type: none"> • krótkim zdaniem nadaje tytuł obrazkowi • dokonuje analizy i syntezy słuchowej prostych zdań (dzieli na wyrazy) • stara się rozpoznać proste napisy (<i>cel, działania, przeszkody - czytanie globalne</i>)
7) rozumie sens informacji podanych w formie uproszczonych rysunków oraz często stosowanych oznaczeń i symboli, np. w przedszkolu, na ulicy, na dworcu.	<ul style="list-style-type: none"> • „zapisuje ” wywiad z rodzicami (karta nr 5) • odczytuje symboliczne znaczenie niektórych emotikonów • odczytuje symbole dotyczące sytuacji zawartych w opowiadaniu • praktycznie wykorzystuje kody w grach dydaktycznych (MEMORY)
<p>Podstawa programowa 15. Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne.</p> <p>Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
5) wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa	<ul style="list-style-type: none"> • współtworzy „żywy” kodeks na bazie różnych zajęć w grupie tak, aby tworzone zasady były zrozumiałe i pozwalały na ich zastosowanie w podobnych sytuacjach w grupie • dostrzega znaczenie prawdy w relacjach z rówieśnikami rozumie, że nie można nikogo krzywdzić • rozumie i respektuje prawa i obowiązki wynikające z używania cudzych rzeczy